

دانشگاه علامه طباطبائی (پردیس)

پایان نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد در رشته حقوق

عنوان :

مشروعیت نطفه در روشهای نوین باروری و حقوق جنین ناشی از آن

استاد راهنما:

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر ناصر امیری مقدم

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر عباس کاظمی نجف آبادی

استاد داور :

جناب آقای دکتر فرهاد پروین

نگارنده :

زهرا پاینده

بهار ۱۳۹۵

چکیده

انسان همواره در پی داشتن فرزند بوده و معنای زندگی خود را به داشتن آن می داند . از طرفی حدود ۱۵-۱۰ درصد جمعیت انسانی نازا هستند . از این رو علم پزشکی با روشهای نوین (کمکی) تولید مثل به یاری انسان شتافته که این خود از مسایل مستحدثه می باشد . از طرفی آیا نطفه تشکیل شده از روشهای نوین (کمکی) باروری مشروعیت دارد یا خیر ؟ و نیز مشروعیت یا عدم مشروعیت نطفه چه آثاری بر حقوق جنین دارد ؟ در این مقوله کلیه روشهای باروری منجمله تلقیح مصنوعی ، اعم از اینکه زوجین در آن بدون دخالت عناصر بیگانه شامل استفاده از اسپرم ، تخمک یا رحم جایگزین بارور شوند، یا با کمک هر یک از اینها و یا عوامل آزمایشگاهی و یا حتی بدون دخالت عناصر اصلی تشکیل نطفه مثلاً وجود تخمک زن و اسپرم مرد خواه از آن زوجین باشد یا تخمک و اسپرم یکی از زوجین یا تخمک و اسپرم فرد بیگانه و یا استمداد از جنین اهدایی و یا حتی با کمک روش شبیه سازی، با جنبه های مختلف فقهی و آیات قرآن و روایاتی از معصومین (ع) بررسی شده و نظرات برخی از فقهای متقدم و متاخر در آن قید شده است در نتیجه باروری های پزشکی بین زوجین مطلقاً جایز است و فرقی هم نمی کند که حمل جنین توسط زوجه صاحب تخمک، همسر دوم یا زن بیگانه باشد لیک تزریق اسپرم بیگانه به رحم زن بیگانه یا کشت تخمک زن بیگانه به اندام تناسلی زوجه جهت تولید مثل خلاف شرع و ممنوع است. در خصوص شبیه سازی انسان نوع آن را ذاتاً بلاشکال دانسته اند، اما به لحاظ آثار و تبعاتی که موجب ضرر و زیان می شود، آن را حرام می دانند. با این حال اغلب با کاربرد شبیه سازی درمانی مخالفتی نکرده اند. البته جواز این نوع شبیه سازی به معنای جواز مطلق نمی باشد و فقط با رعایت حدود و شرایط خاص قائل به جواز شده اند.

کلمات کلیدی : روشهای باروری نوین ، فقهی و حقوقی ، مشروعیت ، آرا و فتاوا

فرم گردآوری اطلاعات پایان نامه ها و رساله های کتابخانه مرکزی دانشگاه علامه طباطبائی

عنوان به زبان فارسی : مشروعیت نطفه در روشهای نوین باروری و حقوق جنین ناشی از آن
عنوان به زبان انگلیسی: Infusion Legitimacy in New Methods of Fertility and Embryonic Rights Caused by It
نویسنده / محقق: زهرا پاینده
استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر ناصر امیری مقدم استاد مشاور: جناب آقای دکتر عباس کاظمی نجف آبادی استاد داور: جناب آقای دکتر فرهاد پروین
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد رشته تحصیلی: حقوق خصوصی
کلید واژه ها به زبان فارسی: روشهای باروری نوین ، فقهی و حقوقی ، مشروعیت ، آرا و فتاوا
کلید واژه ها به زبان انگلیسی : New methods of fertility, jurisprudence and law, legitimacy, votes and fatawa
چکیده به زبان فارسی: انسان همواره در پی داشتن فرزند بوده و معنای زندگی خود را به داشتن آن می داند . از طرفی حدود ۱۵-۱۰ درصد جمعیت انسانی نازا هستند . از این رو علم پزشکی با روشهای نوین (کمکی) تولید مثل به یاری انسان شتافته که این خود از مسایل مستحدثه می باشد . از طرفی آیا نطفه تشکیل شده از روشهای نوین (کمکی) باروری مشروعیت دارد یا خیر ؟ و نیز مشروعیت یا عدم مشروعیت نطفه چه آثاری بر حقوق جنین دارد ؟ در این مقوله کلیه روشهای باروری منجمله تلقیح مصنوعی ، اعم از اینکه زوجین در آن بدون دخالت عناصر بیگانه شامل استفاده از اسپرم ، تخمک یا رحم جایگزین بارور شوند، یا با کمک هر یک از اینها و یا

عوامل آزمایشگاهی و یا حتی بدون دخالت عناصر اصلی تشکیل نطفه مثلاً وجود تخمک زن و اسپرم مرد خواه از آن زوجین باشد یا تخمک و اسپرم یکی از زوجین یا تخمک و اسپرم فرد بیگانه و یا استمداد از جنین اهدایی و یا حتی با کمک روش شبیه سازی، با جنبه های مختلف فقهی و آیات قرآن و روایاتی از معصومین (ع) بررسی شده و نظرات برخی از فقهای متقدم و متاخر در آن قید شده است در نتیجه باروری های پزشکی بین زوجین مطلقاً جایز است و فرقی هم نمی کند که حمل جنین توسط زوجه صاحب تخمک، همسر دوم یا زن بیگانه باشد لیک تزریق اسپرم بیگانه به رحم زن بیگانه یا کشت تخمک زن بیگانه به اندام تناسلی زوجه جهت تولید مثل خلاف شرع و ممنوع است. در خصوص شبیه سازی انسان نوع آن را ذاتاً بلاشکال دانسته اند، اما به لحاظ آثار و تبعاتی که موجب ضرر و زیان می شود، آن را حرام می دانند. با این حال اغلب با کاربرد شبیه سازی درمانی مخالفتی نکرده اند. البته جواز این نوع شبیه سازی به معنای جواز مطلق نمی باشد و فقط با رعایت حدود و شرایط خاص قائل به جواز شده اند.

چکیده به زبان انگلیسی

Man always wants to have a child and knows the meaning of his life to have it. On the other hand, about ۱۰-۱۵% of the human population is infertile. Hence, medical science has come up with new ways of reproduction to help human beings, which is itself a matter for the Utopian. On the other hand, what is the legitimacy of the newly created fertility method? Is there any effect on the rights of the fetus and what is the legitimacy or insolvency of the spleen? In this category, all fertility methods, including artificial insemination, that the couples are fertilized without the intervention of foreign elements, including the use of sperm, ovum, or uterus, or with the help of any of these or laboratory factors or even without the intervention of the main elements The formation of spleen, for example, the presence of a female ovum and male sperm, whether the spouses or the ovum and sperm of one of the spouses or ova and sperm of an alien or of the referring fetus, or even with the help of the simulation method, with

different aspects of jurisprudence and Quranic verses and religions From the infallibles (AS), the views of some early and later jurists are mentioned, as a result of fertility No doubt the couple is utterly forbidden, and no matter who carries the fetus by the wife of the egg, the second wife or foreign woman is Lake sperm injection alien to the woman's uterus alien or cultured foreign woman's genitals wife to reproduce unlawful and prohibited. In the case of human simulation, it has been found to be inherently inaccurate, but it is forbidden to consider it as harmful and harmful. However, they have often not opposed the use of therapeutic simulations. Of course, the license of this type of simulation does not mean the license and it only permits the permissions to be adhered to

پیوست شماره ۴- صفحه منشور اخلاق پژوهش که توسط دانشجو باید امضا شده باشد

به نام خدا

منشور اخلاق پژوهش

با یاری از خداوند سبحان و اعتقاد به این که عالم محضر خداوند است و همواره ناظر به اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری ما دانشجویان دانشکده های دانشگاه علامه طباطبائی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل حقیقت جوئی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت،
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهیدگان (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق،
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش،
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش،
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار،
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهادهای مرتبط با تحقیق،
- ۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب نقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی،
- ۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشاعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد،
- ۹- اصل برائت: التزام به برائت جوئی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شائبه های غیر علمی می آلاینند.

۴۹,۹,۲۵

تاریخ و امضاء:

نام و نام خانوادگی: زهرا باسره

پیوست شماره ۵- صفحه تعهدنامه اصالت پژوهش که توسط دانشجو باید امضا شده باشد

تعهدنامه ی اصالت پایان نامه / رساله

اینجانب حسین ناصحی دانش آموخته مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد / دکتری در رشته حقوق که در تاریخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۵ از پایان نامه / رساله خود تحت عنوان حقوق کیفری در رشتۀ حقوق کیفری با کسب نمره / درجه ۱۷/۰۵ دفاع نموده ام، متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه / رساله حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و درموردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از مقاله، کتاب، پایان نامه و غیره) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست مربوط ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه / رساله قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده از هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ازین دست موارد از این پایان نامه / رساله را داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی دانشگاه علامه طباطبائی مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعائی نخواهم داشت.

حسین ناصحی
۹۹/۷/۲۵

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء:

تقدیر و تشکر از اساتید ارجمند

من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق

اساتید ارجمند حجت الاسلام جناب آقای دکتر ناصر امیری مقدم و جناب آقای دکتر عباس

کاظمی نجف آبادی

به پاس نعمت توفیق و ادای وظیفه به خود لازم می دانم که صمیمانه ترین قدر دانی های خویش را نثار شما بنمایم که دلسوزانه مجموعه علم و دانش خویش را در اختیار من گذاشتید و در تهیه این پایان نامه اگر موفقیتی حاصل گشت قسمت اعظم آن مدیون راهنمایی های بی شائبه شما بزرگواران گرانقدر بوده است.

همچنین از تمامی اساتید محترم که طی این دو ساله افتخار شاگردیشان را داشته ام ، نهایت تشکر را دارم.

زهرا پاینده

تقدیم به ساحت مقدس ولی نعمت‌مان آقا علی بن موسی الرضا(ع)

سپاس و ستایش از خداوند منان که قدرت نوشتن این پایان نامه را به من عطا کرد و من نیز
وظیفه خود میدانم که به پاس قدردانی از این نعمت بزرگ این پایان نامه را تقدیم بنده برگزیده
او علی بن موسی الرضا(ع) و اهل بیت پیامبر(ص) بنمایم .

سخت است جدا شدن از شهرخاطره های پیامبر؛

اما تو «رضا» شده ای به رضای الهی؛ غریب آمده ای تا اسلام را از غربت بیرون بیاوری،
تا غریبه ها را آشنا کنی با هم.

کبوتران مسافر را بنگر؛

رنج دوری رابه جان می خرنند تا نزدیک باشند به تو؛ کسی که تو را دارد، غریب نخواهد شد.

چشم ها در ایوان طلایتو، مثل گمشده ها به اصل خویش، به روزگار وصل خویش باز می گردند.

سناباد طوس، منزلی شده است تا هر کسی خودش را دوباره بیابد

آدمی، غریب است در این دنیا و تو امام غریبانی؛ آدمی مسافر است و تو کاروان سالار مسافران
عشق؛

با ما بمان تا از رواق های تو، به دروازه های ملکوت برسیم.

فهرست مختصر

مقدمه	۱
فصل اول : کلیات	۱۱
بخش اول : مفاهیم	۱۲
گفتار اول : مفاهیم حقوقی	۱۲
گفتار دوم : مفاهیم پزشکی	۱۳
بخش دوم : تقسیم بندی روش های باروری پزشکی	۲۰
فصل دوم : دیدگاه فقهی و حقوقی روش های باروری نوین (کمکی) پزشکی	۲۵
بخش اول : موافقان و مخالفان باروری های پزشکی	۲۶
گفتار اول : دیدگاه موافقان	۲۶
گفتار دوم : دیدگاه مخالفان	۲۸
بخش دوم : احکام باروری های پزشکی	۳۷
گفتار اول : حکم باروری متشکل از اسپرم و تخمک زن و شوهر	۳۸
گفتار دوم : حکم باروری با استفاده از اسپرم بیگانه	۴۷
گفتار سوم : حکم فقهی مادر جانشین	۵۵
گفتار چهارم : شبیه سازی از دیدگاه فقهی امامیه	۶۲
فصل سوم : آثار فقهی و حقوقی مترتب بر باروری های پزشکی	۷۰
بخش اول : تاثیر باروری های پزشکی در ایجاد نسب	۷۱
گفتار اول : نسب فرزندان ناشی از اسپرم و تخمک زوجین	۷۱
گفتار دوم : نسب فرزندان ناشی از گامت یا زیگوت غیرزوجین (بیگانه)	۷۸
بخش دوم : حقوق و تکالیف فرزندان ناشی از باروری های پزشکی و والدین آنان در برابر یکدیگر	۸۱
گفتار اول : حقوق و تکالیف فرزندان	۸۲
گفتار دوم : حقوق و تکالیف والدین در برابر فرزندان	۹۱
نتیجه گیری	۹۴
پیوست ضمائم	۹۷
منابع فارسی	۱۱۵
منابع عربی	۱۱۷
منابع لاتین	۱۱۹

فهرست تفصیلی

مقدمه	۱
سوالات تحقیق	۱
سوال اصلی	۱
سوالات فرعی	۲
فرضیه های تحقیق	۳
اهمیت موضوع	۳
هدف تحقیق	۳
پیشینه تحقیق	۳
پیشینه فقهی	۳
باب مساحقه	۴
باب زنا	۴
باب نکاح و لعان	۵
باب اکتساب به اعیان نجس	۵
پیشینه حقوقی	۷
روش تحقیق	۹
محدودیت های تحقیق	۹
فصل اول : کلیات	۱۱
بخش اول : مفاهیم	۱۲
گفتار اول : مفاهیم حقوقی	۱۲
الف- اصل برائت	۱۲
ب- اصل اباحه	۱۲
ت- اصل احتیاط	۱۲
گفتار دوم : مفاهیم پزشکی	۱۳
الف- اسپرم (Sperme)	۱۳
ب- اووم (Ovum) تخمک بالغ یا اووسیت : (Ovocyte)	۱۳
ت- آزواسپرمی (azoospermia)	۱۳
ث- القاء تخمک گذاری (Induction Ovalation)	۱۴
ج- الگیو اسپرمی (Oigspermia)	۱۴
ح- آمنوره (Amenorrhea)	۱۴

- خ - اهداء تخمک (Ovocyte donation) ۱۴
- د - اهدای جنین (Emtryo donation) ۱۴
- ذ - انتقال جنین (Er) ۱۵
- ر - بیضه (Testes) ۱۵
- ز - باروری (Conception) ۱۵
- س - تخمک گذاری (Ovulation) ۱۵
- ش - تخمدان (Ovary) ۱۵
- ص - جنین (fetus) ۱۶
- ض - جانشینی در بارداری (Gestational sarrogacy) ۱۶
- ط - جانشینی یا باروری مصنوعی (Artificial Insemoniation Surrogacy) ۱۶
- ظ - جنین بالقوه (Pre-embryo) ۱۶
- ع - حاملگی خارج رحمی (Ectopicpregnancy) ۱۷
- غ - رحم (uteras) : ۱۷
- ف - گامت (camute) : ۱۷
- ق - لقاح خارج رحم (Ivf) : ۱۷
- ک - لوله‌های فالوپ (fallopian rube) : ۱۸
- ل - زایگوت (Zygote) : ۱۸
- ن - سرویکس (Cervix) : ۱۸
- ه - شبیه سازی از واژه لاتینی کلون (Cloniae -Colonia) : ۱۸
- و - مادر جانشین (Surrogate mother) : ۱۹
- ی - ناباروری (Infertillty) : ۱۹
- آ - هورمون (Hormone) : ۱۹
- ب ب - واژن (vagina) : ۱۹
- ت ت - والدین حکمی (Commissioning Couple) : ۱۹
- ث ث - والدین متقاضی یا اجتماعی (Intendent Couple, Social Couple) : ۲۰
- بخش دوم : تقسیم بندی روش‌های باروری پزشکی ۲۰
- گفتار اول : تقسیم براساس تکنیک ها و روش های پزشکی ۲۰
- گفتار دوم : تقسیم براساس نطفه و اندام تناسلی بکار رفته و مقدمات عمل ۲۱
- گفتار سوم : تقسیم براساس جایگاه باروری و صاحب نطفه ۲۱

گفتار چهارم : تقسیم براساس موضوعات قابل تطبیق بر ملاک های فقهی و روایی	۲۳
فصل دوم : دیدگاه فقهی و حقوقی روش های باروری نوین (کمکی) پزشکی	۲۵
بخش اول : موافقان و مخالفان باروری های پزشکی	۲۶
گفتار اول : دیدگاه موافقان	۲۶
الف - عدم وجود دلیلی بر حرمت ساختن نطفه بچه از دو آب	۲۶
ب- اصل برائت	۲۷
ت- اصل اباحه و جواز	۲۷
گفتار دوم : دیدگاه مخالفان	۲۸
الف- آیات	۲۸
ب- روایات	۳۱
پ- اصل احتیاط	۳۲
ت- رعایت اصول و قواعد، حکم ها و مصلحت ها	۳۳
ج- ناسازگاری با اغراض و مقاصد قانونگذار اسلام	۳۴
ح- اثرات روانی باروری با اسپرم بیگانه	۳۴
خ- آثار اجتماعی باروری مصنوعی	۳۵
د- مخالفت با علت و حکم شرایع دین	۳۶
ذ- مخالفت با علم اخلاق	۳۶
بخش دوم : احکام باروری های پزشکی	۳۷
گفتار اول : حکم باروری متشکل از اسپرم و تخمک زن و شوهر	۳۸
الف- لقاح اسپرم با تخمک متعلق به زن و شوهر در رحم همسر	۳۸
ب- لقاح اسپرم با تخمک متعلق به زن و شوهر در خارج رحم	۳۸
پ- لقاح اسپرم با تخمک متعلق به زن و شوهر در زمان زوجیت	۳۸
۱- لقاح اسپرم زن و شوهر در رحم همسر	۳۹
۲- لقاح اسپرم زن و شوهر در خارج رحم (آزمایشگاه)	۴۱
ت- لقاح اسپرم زوج به تخمک زوجه بعد از طلاق	۴۲
ث- لقاح اسپرم زوج به تخمک زوجه بعد از فوت	۴۳
۱- از دیدگاه قانون	۴۳
۲- از دیدگاه فقه	۴۴
د- دیدگاه موافقان بقای زوجیت بعد از وفات شوهر	۴۴

- ۱- دیدگاه فقه‌های امامیه ۴۵
- ۲- دیدگاه فقه‌های اهل سنت ۴۵
- ذ - دیدگاه مخالفان وجود رابطه زوجیت بعد از وفات شوهر ۴۵
- ۱- دیدگاه فقیهان امامیه ۴۵
- ۲- دیدگاه فقه‌های اهل سنت ۴۶
- ۳- جمع فقهی دیدگاه موافقان و مخالفان ۴۶
- گفتار دوم : حکم باروری با استفاده از اسپرم بیگانه ۴۷
- الف- جواز یا عدم جواز باروری با اسپرم بیگانه ۴۷
- ۱- دیدگاه قانون ۴۷
- ۲- دیدگاه فقه ۴۸
- ب- دلایل قائلین به حرمت و جواز باروری با اسپرم بیگانه ۴۹
- ۱- آیات ۵۰
- ۲- روایات ۵۱
- ۳- رعایت اصل احتیاط ۵۳
- ۴- پاسخ به اصل احتیاط ۵۵
- گفتار سوم : حکم فقهی مادر جانشین ۵۵
- الف- روش های باروری داخل رحمی ۵۶
- ب- حالت جانشینی در بارداری ۵۶
- ت- امتزاج اسپرم و تخمک زن و شوهر (والدین حکمی) ۵۶
- ث- تزریق اسپرم پدر حکمی به رحم مادر جانشین ۵۶
- ج- مادر جانشین همسر دوم مرد صاحب اسپرم باشد ۵۶
- ح- مادر جانشین با مرد صاحب اسپرم بیگانه باشد ۵۷
- خ - تزریق تخمک به رحم مادر جانشین ۵۷
- ۱- دیدگاه مخالفان ۵۸
- ۲- دیدگاه موافقان ۵۹
- ۳- چند استفتا ۶۰
- گفتار چهارم : شبیه سازی از دیدگاه فقه‌های امامیه ۶۲
- الف- حکم فقهی شبیه سازی انسانی ۶۲
- ۱- نظریه جواز ۶۲

۶۳.....	۲- جواز مطلق
۶۵.....	۳- جواز محدود
۶۶.....	۴- نظریه حرمت
۶۶.....	۴-۱ حرمت اولی
۶۷.....	۴-۲ حرمت ثانوی
۶۸.....	ب- شبیه سازی درمانی
۷۰.....	فصل سوم : آثار فقهی و حقوقی مترتب بر باروری های پزشکی
۷۱.....	بخش اول : تاثیر باروری های پزشکی در ایجاد نسب
۷۱.....	گفتار اول : نسب فرزندان ناشی از اسپرم و تخمک زوجین
۷۱.....	الف- نسب فرزندان متولد شده توسط همسر و در زمان زوجیت
۷۲.....	۱- اجرای تمام عملیات باروری در زمان زوجیت
۷۳.....	۲- اجرای برخی عملیات پیش از ازدواج
۷۳.....	ب- نسب فرزندان متولد شده توسط همسر بعد از انحلال نکاح
۷۵.....	ت - نسب فرزندان متولد شده توسط همسر بعد از فوت شوهر
۷۵.....	ث- نسب فرزندان حاصل از انتقال جنین
۷۶.....	۱- حمل توسط صاحب تخمک
۷۶.....	۲- حمل توسط همسر دوم
۷۷.....	۱-۲- نسب پدری
۷۷.....	۲-۲- نسب مادری
۷۸.....	۳- حمل توسط زن بیگانه
۷۸.....	گفتار دوم : نسب فرزندان ناشی از گامت یا زیگوت غیر زوجین (بیگانه)
۷۸.....	الف- نسب فرزندان ناشی از تزریق اسپرم بیگانه
۷۸.....	۱- نسب پدری
۷۹.....	۲- نسب مادری
۷۹.....	ب- نسب فرزندان ناشی از تزریق تخمک در اندام تناسلی
۸۰.....	۱- نسب پدری
۸۰.....	۲- نسب مادری
۸۰.....	ت- نسب فرزندان ناشی از کشت اسپرم و تخمک بیگانه به اندام تناسلی زن
۸۰.....	۱- نسب پدری

۲- نسب مادری	۸۱
ث- نسبت فرزندان ناشی از باروری آزمایشگاهی	۸۱
بخش دوم : حقوق و تکالیف فرزندان ناشی از باروری های پزشکی و والدین آنان در برابر یکدیگر	۸۱
گفتار اول : حقوق و تکالیف فرزندان	۸۲
الف- حقوق فرزندان ناشی از باروری پزشکی با استفاده از اسپرم شوهر	۸۲
۱- حق ولایت	۸۲
۲- حق حضانت	۸۳
۳- حق نفقه	۸۴
۴- استفاده از حق نام خانوادگی	۸۵
۵- حق ارث	۸۵
۶- حق اقامتگاه	۸۶
۷- حق هبه	۸۶
۸- حق وقف	۸۷
۹- حق تابعیت	۸۷
۱۰- صحت وصیت برای حمل	۸۷
ب- حقوق فرزندان ناشی از باروری های پزشکی با استفاده از اسپرم بیگانه	۸۸
ت- حقوق فرزند حاصل از انتقال جنین	۸۹
۱- حرمت نکاح	۸۹
۲- حق حضانت	۹۰
گفتار دوم : حقوق و تکالیف والدین در برابر فرزندان	۹۱
الف - تکلیف به حضانت	۹۱
ب - الزام به انفاق	۹۲
ت- ثبت واقعه تولد	۹۲
ث- اخذ شناسنامه	۹۲
ج- حرمت نکاح	۹۳
نتیجه گیری	۹۴
پیوست ضمائم	۹۷
منابع فارسی	۱۱۵
منابع عربی	۱۱۷

از دیر باز انسان در جستجوی زندگی با آرامش و نظام مند بوده است و کوشیده است تا با تدوین قوانین و مقررات، به فراخور زمان خود زندگی اجتماعی و اجتماع خود را به سوی رعایت آن سوق دهد. وی پس از رسیدن به بلوغ فکری و درک زندگی همراه با قانون دریافت که شایسته است نگاه خود را در مقاطع زندگی انسانی دقیق تر نموده موشکافانه تر به هر برچه از زندگی انسانی بپردازد.

شاید حقوق جنین از متاخرین یا مظلوم ترین بخشهای پرداخته شده به آن می باشد، هر چند که اسلام عزیز در نگاه جهان شمول و ماورای انسانی خود از ۱۴۰۰ سال پیش، حقوق جنین را از اولین مرحله پیدایش شاکله انسانی یعنی نطفه، به رسمیت شناخته و در آیات و روایات چندی به آن اشاره فرموده است، که به دنبال آن فقه امامیه نیز به قسمتهای مختلفی از آن یاد کرده است.

لیک آنچه در خور توجه است پرداختن به اولین مرحله از وجود فیزیکی انسان در قانون بشری و رعایت حق و حقوق آن چه بسا راهگشای نیل به کمال مطلوب و سعادت دنیوی و اخروی وی گردد و در مقابل غفلت از آن تخریب کننده حیات آتی بشریت.

آری به حق می توان گفت که از حقوق جنین در نگاه ابتدایی شاید فقط حق ارث و نسب و تا حدی اهلیت یا عدم اهلیت وی به ذهن متبادر می شود، حال آنکه با توجه به اینکه انسان همواره در پی داشتن مورث و تالی نام و نشان خود توده و معنای زندگی خود را به داشتن فرزند و تلاش در جهت تربیت وی محقق می داند. از طرفی آمارها نشان می دهد: حدود ۱۵-۱۰ درصد جمعیت انسانی از این نعمت بی بهره بوده و نازا هستند. از این رو علم نوین به خدمت بشر آمده و با روشهای کمکی تولید مثل به یاری انسان شتافته که این خود از مسایل مستحدثه می باشد.

بررسی در منابع حقوقی و مقالات و تحقیقات جدید نیز هر یک به بخشی از این مقوله خطیر آن هم به طور موردی و مختصر پرداخته و پیش از آنکه به حقوق جنین بپردازد ماهیت فقهی و حقوقی روشها و حواشی موضوع و تا حدی حقوق اطرافیان پرداخته است.

از این رو تحقیق پیش رو در صدد است که در مجموعه ای مدون به جنبه های نوین حقوق جنین پرداخته ، با نگاهی نو به کنکاش در مسایل آن در پرتو قرآن مجید ، فقه امامیه و نظام قانونی کشورمان بپردازد .

سوالات تحقیق

سوال اصلی

آیا نطفه تشکیل شده از روشهای کمکی باروری مشروعیت دارد یا خیر ؟

سئوالات فرعی

۱- روشهای نوین یا کمکی باروری کدامها هستند ؟

۲- ملاک مشروعیت نطفه چیست ؟

۳- مشروعیت یا عدم مشروعیت نطفه چه آثاری بر حقوق جنین دارد ؟

۴- بطور خاص نسب در باروریهای خارج از رحم چگونه تعیین می شود ؟

فرضیه های تحقیق

فروض ذیل در این مقوله به اثبات می رسد :

- ۱- از آنجاییکه یکی از اهداف مهم رابطه زناشویی تولید نسل و بقاء نوع بشر می باشد نازایی می تواند کانون گرم خانواده ها را به سردی و چه بسا به انحلال بکشاند از این رو اقدامات پزشکی کمکی تولید نسل در اکثر موارد با کرامت انسانی تناقضی ندارد و شامل تلقیح مصنوعی (اعم از اینکه زوجین در آن بدون دخالت عناصر بیگانه شامل استفاده از اسپرم ، تخمک یا رحم جایگزین بارور شوند، یا با کمک هر یک از اینها و یا عوامل آزمایشگاهی) ، جنین اهدایی و شبیه سازی می باشد .